

هر چه می‌خواهد دل شکست؛ نکو

«نکوه» کارکردگرایانه به انتقاد و نصیحت»

محسن عموچی فروشانی

سرشناسه	: عمومی فروشانی، محسن، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: هر چه می‌خواهد دل تنگت: نگو: نگاهی کارکردگرایانه به انتقاد و نصیحت / محسن عمومی فروشانی.
مشخصات نشر	: اصفهان: ریاح، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص.: جدول.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۷۹۵-۱-۸
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
پیاوست	: کتابنامه.
سوان یگر	: نگاهی کارکردگرایانه به انتقاد و نصیحت.
مجموع	: انتقاد شخصی Criticism, Personal
موضوع	: نصیحت * Advice
موضوع	: امر به معروف و نهی از منکر
موضوع	: Enjoining what is good and prohibiting what is evil
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۶۰ ع ۸ الف / BF ۶۳۷
رده‌بندی دیویی	: ۱۶۱ / ۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۳

هر چه می‌خواهد دل تنگت؛ نگو

مؤلف: محسن عمومی فروشانی

ویراستار: سرکارخانم عباسیان

طراح جلد: محمد مانت پیمانی

انتشارات: ریاح

قطع: رقی * تعداد صفحات: ۱۶۸

مدیر تولید: سید محسن موسوی

لیتوگرافی: آسمان * چاپ: یلدا * صحافی: دانا

چاپ اول: ۱۳۹۸ تیراژ: ۱۰۰۰ عدد

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۹۹۷۹۵ - ۱ - ۸

© حق چاپ و نشر محفوظ و مخصوص مؤلف است.

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

مرکز پخش: ۰۹۱۳۴۳۳۱۱۹۳

انتشارات ریاح ۰۹۹۱۳۱۹۳۸۴۰

فهرست مطالب

۱۵.....	فصل اول: کلیات
۱۶.....	مقاصد
۱۸.....	انتقاد در ادب
۱۸.....	انتقاد در اصطلاح
۱۸.....	تفاوت انتقاد با طعنه
۱۹.....	عیب‌جویی و انتقاد
۱۹.....	نهی از منکر و انتقاد
۲۰.....	انواع انتقاد از لحاظ تأثیر و اثر
۲۰.....	انواع انتقاد از لحاظ موضوع
۲۱.....	انواع انتقاد از لحاظ مخاطب
۲۱.....	انواع انتقاد از لحاظ کیفیت و کمیت ارائه نقد
۲۲.....	انواع مخاطب با رویکرد شرعی و اخلاقی
۲۳.....	فصل دوم: آداب بیان انتقاد
۲۴.....	آداب بیان انتقاد
۲۴.....	۱- اخلاق‌محوری در بیان انتقاد (رویکرد ایمانی)
۲۵.....	حریم شرعی غیبت
۲۷.....	۲- نقد عالمانه، آگاهانه و مستند
۲۹.....	۳- سنجش همه ابعاد موضوع مورد نقد
۳۱.....	۴- رعایت سلسله مراتب در نقد

- ۵- ارائه پیشنهاد و راهکار ۳۲
- ۶- نقد در شرایط روحی مناسب ۳۲
- ۷- لزوم هماهنگی ۳ اصل ۳۳
- ۸- محبوبیت و مقبولیت ۳۴
- ۹- هدف‌گذاری در بیان انتقاد ۳۴
- ۱۰- کیفیت لحن در انتقاد ۳۵
- کالبد دافعی کلمات ۳۷
- ۱۱- کثرت در انتقاد ۳۹
- روش اولویت‌بندی فتاویا ۴۰
- لطفاً مادر نباشید ۴۲
- ۱۲- سنجش در انتخاب سخن ۴۲
- ۱۳- زمان‌شناسی ۴۴
- ۱۴- تعمیم ممنوع ۴۵
- ۱۵- سیاه‌نمایی و تهمت ممنوع ۴۶
- ۱۶- نه تعجیل نه تأخیر ۴۶
- ۱۷- روش‌مندی در انتقاد ۴۸
- ۱۸- تدریج ۴۹
- ۱۹- پیگیری (تداوم) ۵۰
- ۲۰- سرزنش ممنوع ۵۱
- ۲۱- احترام به حس کمال‌گرایی ۵۲
- ۲۲- ایجاد انس و الفت ۵۳
- ۲۳- فرصت جبران و اصلاح ۵۴
- ۲۴- عدم استفاده از بیان مقایسه‌ای تحقیری ۵۵
- ۲۵- انتقاد از موضع عزت‌مندی ۵۷
- ۲۶- مدیریت کلام ۵۸

- ۵۸.....انواع کلام‌ها
- ۵۹.....مثل چایی نیتون!
- ۶۱.....۲۷- نقد آری، نقی خیر
- ۶۱.....۲۸- اصل (۱.۱.۲)
- ۶۲.....۲۹- مصلحت‌سنجی
- ۶۳.....۳۰- زیان بدن
- ۶۴.....شترام و اکرام از طریق زبان بدن
- ۶۶.....۳۱- حسادت یا حمایت
- ۶۷.....۳۲- تحقیر و تزییف فرد انتقادشونده ممنوع
- ۶۸.....۳۳- انتقاد تمهیل یا تبلیغی
- ۷۲.....۳۴- ترسیم آینده
- ۷۲.....۳۵- ورود از دریچه مورد توجه مخاطب
- ۷۲.....۳۶- نقد عملکرد
- ۷۴.....۳۷- مخاطب‌شناسی
- ۷۴.....۳۸- ایفای نقش پدر و مادری ممنوع (ویژه زن و شوهر)
- ۷۵.....۳۹- اجازه تبیین رفتار به انتقاد شوند
- ۷۵.....۴۰- بررسی تأثیرگذاری
- ۷۶.....۴۱- انتقاد غیر حضوری ممنوع
- ۷۶.....۴۲- ایجاد انگیزه در پذیرش انتقاد
- ۷۶.....۴۳- یاری‌گری انتقادشونده در فرآیند انتقاد
- ۷۶.....۴۴- مکتوب نمودن و خواندن از روی برگه
- ۷۷.....۴۵- اعمال سلیقه شخصی ممنوع
- ۷۷.....۴۶- در حالت عصبانیت انتقاد ممنوع
- ۷۸.....۴۷- پرهیز از سوء تفاهم
- ۷۹.....۴۸- مخاطب نقد

۴۹- اصلاح‌گری یا اختلاف‌افکنی ۸۰

۵۰- بیان نقاط قوت ۸۱

فصل سوم: روش‌های انتقال انتقاد..... ۸۳

روش‌های انتقال انتقاد ۸۴

۱- اصل مرآت (آینه) ۸۵

۲- ایامی ۸۵

۳- حربه‌ای (دعوای زرگری) ۸۶

۴- رابع ۸۷

۵- طنز ۸۷

۶- استفاده از قالب‌های آمیخته به هنر ۸۸

۷- بیان احساسی به صورت مکتوب ۸۸

۸- همیاری ۸۸

۹- مواجهه‌سازی ۸۹

۱۰- شاخص ۹۰

۱۱- عمل‌گرایی ۹۰

۱۲- انتقاد پیشنهادی ۹۰

۱۳- صورت سوالی ۹۱

۱۴- تماد سازی ۹۱

بعضی از عوامل تولید صلابت ۹۳

۱۵- روش جاسازی ۹۳

۱۶- تکنیک تصلیح ۹۴

فصل چهارم: عوامل تولید انتقاد..... ۹۵

عوامل تولید انتقاد ۹۶

- ۱- فرار و یا کوتاهی در مسئولیت‌ها ۹۶
- ۲- عدم صداقت ۹۶
- ۳- عدم رعایت آداب و عرفیات مشروع و معقول جامعه ۹۷
- ۴- توهم دانستن ۹۷
- ۵- توهم صالح و وارسته بودن ۹۸
- ۶- عدم توجه به نظرات اهل خرد ۹۸
- ۷- عدم رعایت ذائقه اطرافیان ۹۹
- ۸- حضور در مواضع انتقاد و تهمت ۹۹
- ۹- حسد شن ۱۰۰
- ۱۰- سوء تدبیر ۱۰۰
- ۱۱- بی‌تجربگی یا کم‌تجربگی ۱۰۱
- ۱۲- عدم وجود ساحت ۱۰۱
- ۱۳- خودمحوری، خودخواهی ۱۰۲
- ۱۴- فرار از ایستادن مقابل آینه نفس ۱۰۲
- ۱۵- همنشینی با عیب‌جویان ۱۰۳
- ۱۶- غرور جامع و کامل بودن ۱۰۴
- ۱۷- تبعیت از هوای نفس ۱۰۴

فصل پنجم: روش‌های استقبال از اشخاص منتقد ۱۰۵

- روش‌های استقبال از اشخاص منتقد ۱۰۶
- ۱- اعلام آمادگی برای شنیدن همراه با تبسم ۱۰۶
- ۲- تشکر ۱۰۶
- ۳- تحیت ویژه (احسان کردن، اعطاء هدیه، و...) ۱۰۸
- ۴- مکتوب نمودن انتقاد ۱۰۹
- ۵- محبوب‌ترین فرد ۱۰۹

۶- پیگیری ۱۰۹

فصل ششم: آسیب‌های عدم رعایت انتقاد ۱۱۰

آسیب‌های عدم رعایت آداب ۱۱۱

۱- موجب فرار از نقد و شخصیت منتقد ۱۱۱

۲- تولید بیزاری و نفرت از فرد منتقد ۱۱۱

۳- تولید لجبازی و مشاجره ۱۱۲

۴- ایجاد بدبینی و سوءظن نسبت به منتقد ۱۱۳

۵- اصلاح نداشتن رفتار فرد ۱۱۳

فصل هفتم: آثار پذیرش انتقاد ۱۱۴

آثار انتقادپذیری ۱۱۵

۱- رشد و تعالی شخصیت انسان ۱۱۶

۲- خشنودی دوستان و خشمگیری دشمنان ۱۱۶

۳- محفوظ ماندن از انتقادهای اهان‌آمیز ۱۱۷

۴- تولید محبوبیت و مقبولیت برای فرد و دوستان ۱۱۷

۵- ایجاد انگیزه برای منتقدین پاک نیت ۱۱۸

۶- ایجاد کیفیت در رفتارها و عملکردهای شخصی و اجتماعی ۱۱۸

۷- همکاری منتقدین ۱۱۸

۸- حریم‌سازی ۱۱۹

۹- جلوگیری از تکرار اشتباه ۱۱۹

۱۰- رسیدن به آسایش و موفقیت در کوتاه‌ترین لحظات ۱۱۹

فصل هشتم: آسیب‌های انتقادگریزی ۱۲۰

آسیب‌های انتقادگریزی ۱۲۱

- ۱- سکونت در جهل مُرکَب ۱۳۱
- ۲- خشنودی دشمنان و نارضایتی دوستان ۱۳۲
- ۳- از دست رفتن محبوبیت و مقبولیت ۱۳۲
- ۴- برجسب‌زنی ۱۳۳
- ۵- فرصت‌سوزی ۱۳۴
- ۶- انتقاد افراد نامحترم ۱۳۶
- ۷- اصرار و پافشاری بر اشتباه خود ۱۳۶
- ۸- هجوم انتقادهای غیر محترمانه ۱۳۷

فصل نهم: ریس و برخورد با منتقد ناآگاه از آداب انتقاد ۱۳۸

- روش برخورد با منتقد ناآگاه ۱۳۹
- ۱- سکوت ۱۳۹
- ۲- سکوت همراه با تبسّر ۱۳۱
- ۳- سکوت همراه با تایید ۱۳۱
- ۴- کم‌محلّی رفتاری (بی‌توجهی یا کم‌توجهی) ۱۳۳
- ۵- احسان کردن در حق منتقد بدون مکت ۱۳۴
- ۶- احسان کردن به اطرافیان انتقادکننده ۱۳۵
- ۷- بدگویی ممنوع ۱۳۵
- ۸- شنونده بودن ۱۳۶
- ۹- در حین انتقاد فعلاً توجیه ممنوع ۱۳۶
- ۱۰- تشکر ۱۳۷
- ۱۱- مکاتبه ۱۳۷
- ۱۲- محبت ۱۳۷

فصل دهم: عوامل انتقادگریزی ۱۳۹.....

عوامل انتقادگریزی ۱۴۰.....

۱- عدم رعایت آداب انتقاد (رجوع به آداب انتقاد) ۱۴۰.....

۲- تمایل نداشتن فرد انتقاد شده به شخصیت انتقادکننده ۱۴۰.....

۳- غفلت انتقادشونده ۱۴۰.....

۴- انتفاع طلبی ۱۴۱.....

۵- عدم مدیریت تمایلات ۱۴۱.....

۶- زنده روی در انتقاد نمودن ۱۴۲.....

۶-۱- برمانان از عیب خود ۱۴۳.....

۶-۲- خستنی و گریز از انتقادپذیری ۱۴۳.....

۶-۳- عادی شدن انتقاد از بین رفتن وقار منتقد ۱۴۳.....

۶-۴- ایجاد سوء تفاهم و سوء ظن ۱۴۴.....

۶-۵- بحران هویت ۱۴۴.....

۶-۶- قرار گرفتن در موضع غیبت کردن و تهمت زدن ۱۴۵.....

۶-۷- از بین رفتن صمیمیت و دوستی ۱۴۵.....

فصل یازدهم: عوامل افزایش ظرفیت انتقادپذیری ۱۴۶.....

عوامل افزایش ظرفیت انتقادپذیری ۱۴۷.....

۱- نگرشی مثبت به مقوله انتقاد ۱۴۷.....

۲- خوش بینی نسبت به منتقدان ۱۴۸.....

۳- توجه به آثار نقدپذیری ۱۴۹.....

۴- نقد هدیه ای از جانب دیگران ۱۴۹.....

۵- تقاضای انتقاد از دوستان و اهل خانواده (پیش دستی) ۱۵۰.....

۶- فرار از خودپسندی و حب نفس ۱۵۱.....

۷- مبارزه با جهل ۱۵۱.....

- ۸- نرسیدن از واقعیت ۱۵۲
- ۹- تواضع و گذشت ۱۵۲
- ۱۰- معاد باوری ۱۵۳
- ۱۱- بازنگری خویشتن ۱۵۳
- ۱۲- خود اقراری ۱۵۴
- ۱۳- فرار از ریاکاری و تفاخر ۱۵۴
- ۱۴- اقامت؛ دخالت یا حمایت ۱۵۴
- ۱۵- خیرخواهی، از حقوق واجب مؤمن ۱۵۵
- ۱۶- تبدیل تلقی های منفی به مثبت ۱۵۵
- ۱۷- مبارزه با تصورات غلط ۱۵۷
- ۱۸- کنار گذاشتن له اجت ۱۵۷
- ۱۹- انتقاد، توفیقی است یا نه؟ ۱۵۷
- ۲۰- نصیحت موجب بیداری و زور از غفلت ۱۵۸
- ۲۱- بهره‌گیری از دقت و زیرکانه دانستن ۱۵۸
- ۲۲- انتقاد از جنس رسول الله (فرستاده شده از جانب خداوند) ۱۵۹

- فصل دوازدهم: جایگاه مدح و ستایش و خیرخواهی در اسلام** ۱۶۰
- جایگاه مدح و ستایش در اسلام ۱۶۱
- ایستگاه تأمل ۱۶۲
- ارزش خیرخواهی ۱۶۴
- خیرخواهی برای عزیزترین ۱۶۵
- منابع ۱۶۷